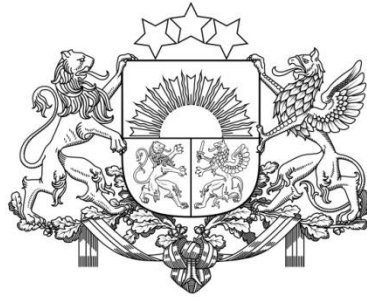

Veselības ministrija

Veselības ministrija

Aktualitātēs smēķēšanas ierobežošanas politikā un normatīvā regulējuma pilnveidošanā

Sanita Lazdiņa, Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Veselības veicināšanas un atkarību profilakses nodaļas vecākā eksperte

Veselības ministrija

Saturs

world manager Global Leader in Employee Training & Personal Development GET MORE TEMPLATES AT www.worldmanager.com

- Politikas plānošanas dokumentā «Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam» iekļautie uzdevumi smēķēšanas un tabakas kontroles politikas jomā;
- Plānotās likumdošanas izmaiņas saistībā ar deleģēto direktīvu raksturīgā aromāta aizlieguma noteikšanai karsējamai tabakai;
- Aktuālā informācija par Saeimā esošā likumprojekta «*Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā*”(Nr.867/Lp13)» virzību.

Veselības ministrija

Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam

- 2022.gada 26.maijā Ministru kabinetā apstiprinātas «**Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam**»
- **Mērķis:** Uzlabot Latvijas iedzīvotāju veselību, pagarinot labā veselībā nodzīvoto mūžu, novēršot priekšlaicīgu mirstību un mazinot nevienlīdzību veselības jomā.

Līdz 2027.gadam sasniedzamais:

- par **četriem gadiem vīriešiem** un par **trim gadiem sievietēm** palielināt veselīgi nodzīvoto mūža gadu skaitu (2027.gadā sasniegt 55 gadus vīriešiem un 57 gadus sievietēm);
- par **15%** samazināt potenciāli zaudēto mūža gadu rādītāju (2027.gadā sasniegt 5700 uz 100 000 iedzīvotāju);
- jaundzimušo vidējo paredzamo mūža ilgumu **vīriešiem** palielināt **par 1,8 gadiem un sievietēm par 1,2 gadiem.**

Veselības ministrija

Pamatnostādņu rīcības virzieni –

1. rīcības virziens: Veselīgs un aktīvs dzīvesveids

1.3. uzdevums «Mazināt dažāda veida atkarību izraisošo vielu lietošanu un procesu atkarības, īstenojot vienotu atkarību mazināšanas politiku»

Nr. p.k.	Uzdevums un apakšuzdevumi	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finansējums
1.3.1	Īstenot sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus dažādām mērķa grupām par atkarību izraisošo vielu lietošanas, kā arī procesu un dažādu jauno moderno tehnoloģiju pārmērīga patēriņa ietekmi uz veselību un ar to saistītajiem riskiem.	2021.-2027.	VM, SPKC	LM, IZM, IAUI, RPNC, BKUS, KUS, NVO, pašvaldības, SIF, PSMVM	Nepieciešams papildu finansējums. Avots: ESF
1.3.3	Izvērtēt iespēju ieviest Latvijā standartizēto iepakojumu tabakas un nikotīnu saturošiem izstrādājumiem.	2024.	VM	FM, EM	Pasākums īstenojams esošā finansējuma ietvaros. Avots: VBF

Veselības ministrija

Pamatnostādņu rīcības virzieni – 1. rīcības virziens: Veselīgs un aktīvs dzīvesveids (2)

Nr. p.k.	Uzdevums un apakšuzdevumi	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finansējums
1.3.4.	Noteikt normatīvajos aktos regulējumā tabakas aizstājējproduktiem un tabakas karsēšanas ierīcēm.	2022.	VM	SPKC, VI, FM, IeM, NVO, ZVA, EM, VP	Pasākums īstenojams esošā finansējuma ietvaros. Avots: VBF
1.3.12	Valsts nodokļu politikas plānošanas dokumenta ietvarā attiecīgajam periodam pārskatīt akcīzes nodokli tabakas izstrādājumiem, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamiem šķidrumiem, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamo šķidrumu sagatavošanas sastāvdaļām un tabakas aizstājējproduktiem, samērojot valsts fiskālos un sabiedrības veselības aizsardzības mērķus.	Pastāvīgi	FM	VM, EM, ZM, IZM, PKC, SPKC	Pasākums īstenojams esošā finansējuma ietvaros. Avots: VBF
1.3.13	Ieviest valsts apmaksātu smēķēšanas atmešanas programmu iedzīvotājiem.	2024.- 2027.	VM	SPKC, NVD, pašvaldības	Nepieciešams papildu finansējums. Avots: VBF

Veselības ministrija

4. Politikas rezultāts – Samazinājusies atkarību izraisošo vielu lietošana un procesu atkarības iedzīvotāju vidū

Rezultatīvais rādītājs (RR)	2019.	2027.
4.4. Ikdienas smēķēšanas paraduma izplatība cilvēkiem darbības (15-64 g.v.) vecumā (%) (avots: Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, SPKC)*	26,2 % (2018)	24,7% ↓
4.5. Iedzīvotāju (15-74 g.v.) īpatsvars, kuri pēdējā gada laikā lietojuši elektroniskās cigaretes (%) (avots: Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, SPKC)	16 % (2018)	15 % ↓
4.6. Skolēnu (11, 13 un 15 g.v.) īpatsvars, kuri elektronisko cigareti lietojuši vismaz vienu dienu pēdējo 30 dienu laikā (%) (avots: Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums, SPKC)	18 % (2019)	16 % ↓
4.7. Regulāri (vismaz reizi nedēļā) smēķējošu 15-gadīgu skolēnu īpatsvars (%) (avots: Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījums, SPKC)	12,3 % (2018)	10 % ↓

Deleģētā direktīva raksturīgā aromāta aizlieguma noteikšanai karsējamai tabakai

- Šobrīd atbilstoši Tabakas direktīvā noteiktajam no 2020.gada 20.maija visā ES, t.sk. Latvijā ir **aizliegts laist tirgū tabakas izstrādājumus, kuriem piemīt raksturīgs aromāts** un kuru pārdošanas apjoms attiecīgā produktu kategorijā ir virs 3% vai vairāk.
- **Šis aizliegums attiecas uz cigaretēm un tinamo tabaku ar raksturīgo aromātu (t.sk.mentolu)**
- Savukārt Tabakas direktīva nosaka, ka pārējie tabakas izstrādājumi, kas nav cigaretes un tinamā tabaka, ir atbrīvoti no šī aizlieguma, tādējādi **raksturīgā aromāta aizliegums šobrīd netiek attiecināts uz karsējamo tabaku.**

Veselības ministrija

Deleģētā direktīva raksturīgā aromāta aizlieguma noteikšanai karsējamai tabakai (1)

Deleģētās direktīvas projekts ir izstrādāts, balstoties uz Tabakas direktīvā noteiktajiem nosacījumiem par “**būtisku apstākļu maiņu**”, paredzot, ka, ja EK konstatēta “būtiska apstākļu maiņa”, tā pieņem deleģētās aktus, lai atsauktu minēto atbrīvojumu konkrētai izstrādājumu kategorijai.

«**Būtiska apstākļu maiņa**» ir:

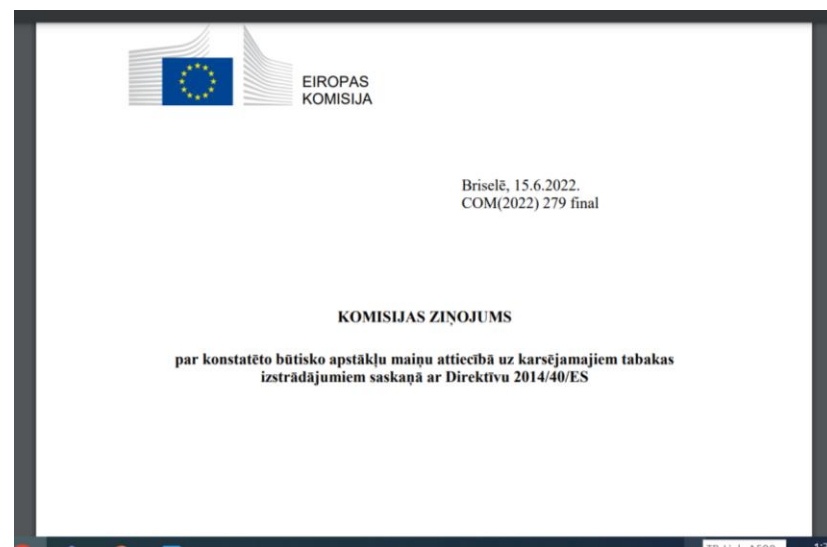
- **pārdošanas apjoma pieaugums** kādā izstrādājumu kategorijā vismaz **par 10 % vismaz piecās dalībvalstīs**, pamatojoties uz pārdošanas datiem;
- **attiecīgās izstrādājumu kategorijas izplatības līmeņa palielināšanās patērētāju grupā vecumā līdz 25 gadiem vismaz par pieciem procentpunktiem vismaz piecās dalībvalstīs**;
- ja kādas izstrādājumu kategorijas **pārdošanas apjoms mazumtirdzniecības līmenī pārsniedz 2,5 % no kopējās tabakas izstrādājumu pārdošanas ES līmenī**.

Veselības ministrija

Deleģētā direktīva raksturīgā aromāta aizlieguma noteikšanai karsējamai tabakai (2)

- Saskaņā ar EK sagatavoto ziņojumu par apstākļu būtisku izmaiņu novērtējumu karsējamās tabakas izstrādājumiem **divi no trīs priekšnoteikumiem par «būtisku apstākļu maiņu» ir izpildījušies** - pārdošanas apjoma pieaugums karsējamās tabakas produktiem vismaz par 10 % vismaz piecās dalībvalstīs, tāpat pārdošanas apjoms mazumtirdzniecības līmenī karsējamai tabakai pārsniedz 2,5 % no kopējās tabakas izstrādājumu pārdošanas ES līmenī
- Ziņojums - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0279&from=EN>

Veselības ministrija

Deleģētā direktīva raksturīgā aromāta aizlieguma noteikšanai karsējamai tabakai (3)

- Deleģētā direktīva **nosaka definīciju** karsējamās tabakas izstrādājumiem
- Paredz **aizliegt laist tirgū karsējamās tabakas izstrādājumus ar raksturīgu aromātu**, kā arī aizliegt karsējamās tabakas izstrādājumus, kuru jebkuras sastāvdaļas, piemēram, filtri, papīri, iepakojums, kapsulas, satur aromatizētājus vai jebkādus tehniskus elementus, kas varētu mainīt attiecīgo tabakas izstrādājumu smaržu vai garšu vai to dūmu intensitāti.
- Paredz, ka uz karsējamās tabakas izstrādājuma iepakojuma **izvieto vispārējo brīdinājumu, kā arī izvieto informāciju par smēķēšanas atmešanu**, piemēram, tālruņa numurus, elektroniskā pasta adreses vai interneta vietnes, kas izveidotas, lai patērētāji varētu iegūt informāciju par atbalsta programmām, kuras ir pieejamas cilvēkiem, kas vēlas atmest smēķēšanu.

Veselības ministrija

Deleģētā direktīva raksturīgā aromāta aizlieguma noteikšanai karsējamai tabakai (3)

«Komisijas Deleģētā direktīva (ES) .../... (29.6.2022.),
ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu
2014/40/ES attiecībā uz dažu atbrīvojumu atcelšanu
attiecībā uz karsētiem tabakas izstrādājumiem»
pieņemta EK 29.06.2022 –

Pieejama -

https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-06/c_2022_4367_1_act_en.pdf

Veselības ministrija

Deleģētā direktīva raksturīgā aromāta aizlieguma noteikšanai karsējamai tabakai (4)

EK pieņem deleģēto direktīvu **29.06.2022**

ES iekšējās saskaņošanas procedūra, kad ES Padome vai Eiropas Parlaments /DV var sniegt iebildumus **2 mēn. līdz 30.08.2022 + 2 mēn. līdz 29.10.2022**

29.10.2022 noslēdzas saskaņošana, ja netiek iesniegti iebildumi no EP tad stāties spēkā **20 dienā pēc publicēšanas oficiālā ES žurnālā.**

Transponēšanas periods normu iestrādāšanai nacionālos normatīvajos aktos – **8 mēneši** pēc direktīvas spēkā stāšanās

Piemērošanas periods - **11 mēnešus** pēc direktīvas spēkā stāšanās (šeit iekļauti arī **8 mēneši pārņemšanai un 3 mēneši industrijai pārejas periods**).

Veselības ministrija

Deleģētā direktīva raksturīgā aromāta aizlieguma noteikšanai karsējamai tabakai (5)

- VM uzsāks darbu pie likumprojekta «Grozījumi «Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu un elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā» », lai pārņemtu deleģētās direktīvas normas.
- Paredzēts virzīt grozījumus steidzamības kārtā un iekļaujot tikai grozījumus, lai transponētu deleģētās direktīvas normas nacionālā regulējumā.
- Provizoriski paredzams, ka jaunām normām attiecībā uz karsējamo tabaku ar raksturīgo aromātu jābūt pārņemtām nacionālā likumdošanā līdz 2023.gada jūlijam. Bet karsējamā tabaka ar raksturīgo aromātu tirgū ES, t.sk. Latvijā, nevarēs būt pēc 2023.gada oktobra.

Veselības ministrija

Likumprojektā "Grozījumi Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā" (Nr: 867/Lp13)

- **2020. gada 10. decembrī** tika apstiprināts Saeimā 1. lasījumā.
- **2022.gada 13.oktobrī** tika apstiprināts 2.lasījumā
- 2.lasījumā atbalstīti visi VM iesniegtie priekšlikumi, t.sk. aromātu aizliegums elektroniskajām smēķēšanas ierīcēm, tabakas aizstājējproduktiem, stingrāks regulējums beztabakas nikotīnas spilventiņiem (zemāka nikotīna koncentrācija), kā arī aizliegums smēķēt kazino un spēļu zālē.
- Līdz **2022.gada 31.oktobrim** sniedzami priekšlikumi uz 3.lasījumu

Veselības ministrija

Paldies!

